

Greta, Boris a zelený úděl

20. 12. 2019

V médiích v posledních týdnech rezonovalo hned několik témat, která více či méně souvisejí se zemědělstvím. Dámy mají přednost (v tomto případě spíše slečny) a tak začneme ve Švédsku, respektive ve Spojených státech, kde prestižní týdeník Time, který vychází od roku 1923, a který od roku 1927 vyhlašuje vždy na sklonku daného roku největší osobnost, jenž v tomto roce ovlivňovala domácí americkou či později hlavně světovou politiku či veřejné dění vůbec. Titulem osobnost roku časopisu Tíme se tak v historii mohly chlubit takové osobnosti jako Charles Lindberg, Franklin Delano Roosevelt, Winston Churchill, Mahatma Ghandi nebo Albert Einstein.

Například v roce 1938 však byl osobností roku vybrán Adolf Hitler, jenž byl po uzavření Mnichovské dohody částí západního světa chápán jako mírotvůrce, který pouze napravuje chyby poválečného versailleského systému, ačkoli v tomto roce za sebou samozřejmě již měl tak zvanou „noc dlouhých nožů“, během níž příslušníci SS likvidovali umírněnější konzervativní německé politiky a špičky SA (Sturm Abteilung) včetně Ernsta Röhma, který Hitlerovi sice pomohl v roce 1933 k moci, nicméně později hrozilo, že se právě s ním bude muset o tuto moc dělit nebo křišťálovou noc, která byla faktickým pogromem proti německé židovské menšině. O rok později se osobností roku časopisu Time stal Josef Stalin, tehdy ještě jako spojenec hitlerovského Německa, se kterým si v téže roce „spravedlivě“ rozdělili střední a východní Evropu. Stalin se pak paradoxně stal osobností roku ještě jednou, a to v roce 1942, především s ohledem na obrat ve válce, jenž nastal při obléhání a totální devastaci města Stalingrad a později také Paulusovy šesté armády Wehrmachtu. Stalin byl v západním tisku jako tehdejší spojenec Velké Británie a Spojených států amerických opěvován jako starý dobrý „strýček Joe“ a řada levicově orientovaných elit, která sebe samotné chápala jako sentimentalisty a idealisty prosazující utopistickou komunistickou myšlenku v „bezcitné západní kapitalistické společnosti“, a které sám Stalin označoval jako „užitečné idioty“ napomáhající sovětským zájmům dokonce Stalina opěvovala až do jeho smrti a „demontáží“ Stalinova kultu osobnosti v Sovětském svazu.

Později v historii bylo oceněno ještě několik z dnešního pohledu více či méně kontroverzních osobností jako třeba Richard Nixon (druhý prezident v historii Spojených států, proti kterému byla použita procedura ústavní obžaloby neboli impeachmentu), Bill Clinton (třetí prezident v historii USA, proti kterému byla použita procedura impeachmentu), Vladimír Putin, Mark Zuckerberg, Angela Merkelová v roce 2015 či Donald Trump v roce 2016 (čtvrtý prezident v historii USA, proti kterému byla použita procedura impeachmentu). Historie a souvislosti, které jsou nám momentálně neznámé, zkrátka dokáží často z dobré vůle a přesvědčení udělat za několik desítek let někdy úsměvný, někdy také jako v případě let 1938 a 1939 poměrně krutý omyl. Stejně tak historie ukáže, jak moc byla letošní volba osobnosti roku časopisu Time, švédská „profesionální“ aktivistka Greta Thunberg, která vyzývá v záchráně planety před globálním oteplováním, výběrem správným, který obstojí ve „zkoušce času“. Faktem nicméně zůstává, že osobnost, která by více ztělesňovala současný „zeitgeist“ ve veřejném prostoru momentálně pravděpodobně není. Zároveň se nicméně jedná o osobnost mimořádně kontroverzní, a to nejen s ohledem na to, že se pro samé „stávkování za klima“ nedostala v 16 letech k dokončení základní školy, ale zejména pro své nepříliš zdatné veřejné vystupování (které trochu politicky nekorektně pramení z jejího psychického onemocnění) a dnes již proslulá prohlášení o zničeném dětství nebo třeba naposledy o světových vůdcích, kteří musí být postaveni ke zdi (údajně nesprávné použití švédského idiomu znamenajícího „přivedení k zodpovědnosti“) nebo poslední fotky malé Greta z německého vlaku, kde ji sedící na podlaze údajně přeplněného vozu druhé třídy

osvětluje jako Johanku z Arku světlo „prozřetelnosti“, jenž si ji vybralo k velkým úkolům, přičemž se právě pod touto fotkou objevil komentář DB (tedy německých drah), s dotazem zda slečna Thurnbergová byla nespokojena se službami první třídy, kde se ji snažili stevardi a stevardky splnit veškerá přání. Moderní doba Facebooku a Twitterů si zkrátka vyžaduje velké emocionální záchvěvy a apel na city, a tak i cestování v první třídě je třeba podat jako těžké sebeobětování s velkou krosnou v uličce u záchodů mezi dvěma vozy. Kritizovat ovšem dítě školou povinné, které s velkou pravděpodobností, ačkoli pod dohledem a v zájmu lidí s vlastními cíli a zájmy (i vzhledem ke své nemoci) opravdu věří tomu, že zachraňuje planetu není jednoduché i s ohledem na skutečnost, že se základním posláním, které slečně Thurnbergová šíří, tedy že bychom se o planetu měli starat lépe, lze jen těžko nesouhlasit. Problém nastává v okamžiku, kdy se přestává upozorňovat na problém, který společnost ignoruje s cílem přimět jedince k zamyšlení a třeba i k přehodnocení svého spotřebitelského chování (30-40 % potravin ročně se vyhodí) a začíná se mluvit o změně systému a vytvoření sociálně a klimaticky „spravedlivé“ společnosti. Kromě školních stávek za klima se totiž angažují i dospělí s výrazně levicovým nahlížením na svět a na to, jak by měla společnost vypadat. Nedávno jsem narazil na prohlášení jednoho ze zakladatelů britské odnože Rebélie proti vyhynutí (Extinction Rebellion, XR), který se poměrně hrdě hlásil k tomu, že patří k hnutí, jež sice hlasitě hovoří o klimatu, nicméně jeho hlavním posláním je odstranit kapitalismus a nahradit ho systémem hospodářsky, rasově, genderově a sociálně spravedlivějším. Podle hlavních teoretiků hnutí stojí za devastací planety západní svět (bílý muž), a proto je v zájmu záchrany planety demontáž systému, který bílý muž vytvořil (kapitalismu) a nejlépe také postupné odstranění samotného bílého muže, které v představách těchto lidí zaručeně povede k multikulturní mírové utopii v harmonii s matkou přírodou.

Argumenty zaznívající v souvislosti s debatou klimatu z úst „uhlíkových skeptiků“, kteří upozorňují mimo jiné na pravidelné střídání teplejších a studenějších období a spíše, než na skleníkové plyny ukazují na přelidněnost (alespoň do doby než dojde k nárůstu životní úrovně a snížení porodnosti v rozvojových zemích) a z ní vyplývající problém s odpady, vodou, zdravotní péčí a sociální pnutí včetně budoucích bojů o zdroje jsou pak často ignorovány právě z důvodu, že se jedná o argumenty, které zaznívají ze západního světa, jenž má podle současné extrémní levice v debatě o budoucnosti planety i vzhledem ke své koloniální minulosti plné údajné explantace přírodních a lidských zdrojů zůstat zticha. Jak do toho zapadá třeba střední a východní Evropa, která si prošla zcela jiným historickým vývojem, mi sice není jasné, ale vzhledem k tomu, že jsme se narodili na špatném místě a se špatnou barvou, musíme mlčet také, případně se společně s ostatními kát.

O tom, že názory aktivistů alespoň zatím nejsou zcela „mainstreamové“ svědčí i výsledek voleb ve Velké Británii, kde proti sobě stanuli tradiční rivalové, tedy konzervativci (Tories) na straně jedné a Strana práce (Labour) na straně druhé. Tories pod vedením Borise Johnsona, kterého média přezdívala britským Trumpem či nejméně sympatickým premiérem v historii Velké Británie (a který je mimo jiné autorem biografie svého politického vzoru, dalšího „nesympaťáka“ a největší osobnosti časopisu Time první poloviny 20. století Winstona Churchilla „Faktor Churchill, jak jeden muž změnil běh dějin“) vstupovali do boje o většinu v dolní sněmovně s příslibem rozetnutí gordického uzlu s názvem Brexit, který pro Spojené království od referenda o vystoupení Velké Británie z Evropské unie v polovině roku 2016 a následných peripetiích a komplikacích v dolní sněmovně znamenal největší politickou krizi od selhání Chamberlainovi politiky appeasementu v 30. letech minulého století. Labouristé nejen, že slibovali nové referendum o vystoupení z Evropské unie, s cílem přesvědčit většinu o prospěšnosti setrvání v této organizaci, ale také se přišli s tak zvanou „zelenou průmyslovou revolucí“. V jádru tohoto programu, se kterým šel do voleb leader labouristické kandidátky Jeremy Corbyn (mimochodem velký kritik kapitalismu, západu a obdivovatel teroristických organizací jako je IRA nebo ISIS), byla uhlíková neutralita britské ekonomiky do roku 2030 a postupný útlum fosilních paliv

prostřednictvím masivních investic do veřejného sektoru. Řada labouristických kandidátů navíc více či méně podporovala aktivity extrémní levice včetně výše zmíněné Rebélie proti vyhynutí. Společně s radikální rétorikou o sociální spravedlnosti, kterou by měla ze svých daní zajistit hlavně střední třída (velký kapitál bude mít plné ruce dekarbonizace) a záměrem zvrátit Brexitové referendum, a to jen půl roku po té, co Nigel Farage získal se svou „Brexit party“ ve volbách do Evropského parlamentu přes 30 % hlasů bylo největší vítězství konzervativců od dob Margareth Thatcher na začátku 80. let minulého století. Zatímco v nejlidnatějších městech jako je Londýn a Birmingham (a také místech s nejmenším počtem původních Britů) si Labour své pozice udržel, na severu Anglie došlo k paradoxnímu přehodnocení generací zažitých volebních preferencí. Řada komentátorů tak zavzpomínala na polovinu 80. let, kdy sever Anglie za masivní podpory odborů a Labouristů protestoval proti zavírání uhelných dolů a kritizoval Thatcherovou jako bezcitnou železnou lady, která chce brát práci poctivým tvrdě pracujícím horníkům a budoucnost velké Británie vidí spíš v znalostní ekonomice a obchodování v místech s vysokou koncentrací kapitálu jako je dnešní londýnské „City“. Tam i s ohledem na ekonomický úspěch finančnictví v posledních 30 let zase ohromným způsobem narostla cena nájmu a dnešní britští „mileniálové“ (mladí lidí narození mezi 1980-2000, kteří si rádi užívají života, dobrého jídla a cestování, aby pak zjistili, že se mají hůře než generace před nimi) jsou tak zase přesvědčenými socialisty. Dějiny mají někdy skutečně ironický smysl pro humor.

Na závěr nám z nadpisu zbývá už jen „zelený úděl“. Nový zelený úděl nebo také, evropskou klimatickou dohodu minulý týden s velkou slávou představila Evropská komise s cílem dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2050. Komise hodlá revidovat veškerou legislativu včetně například Směrnice o obnovitelných zdrojích energie s cílem právě tohoto cíle dosáhnout. Z veřejných zdrojů tak mají být podporována biopaliva druhé generace (kam mimo odpadů třeba zcela nesmyslně patří posklizňové zbytky jako sláma obilovin, která patří zpátky do půdy, nikoli do spaloven), výzkum, výroba a nákup elektromobilů, podpora udržitelné veřejné dopravy nebo třeba podpora výroby elektrické energie na off-shorových (na volném moři) větrných elektrárn s přenosem energie pomocí baterií a podmořských kabelů. V potravinářství se máme mimo jiné připravit na revoluci v obalech, na zdanění nezdravých jídel včetně jídel a surovin škodlivých nejen pro zdraví člověka, ale nově také pro životní prostředí. Potraviny tak budou známkovány podle toho, zda je v nich třeba mléko a maso. Takový cheeseburger tak už nebude „košer“ nejen z pohledu tóry, ale nově také z pohledu Evropské komise, která se na tyto suroviny dívá jako na původce skleníkových plynů a hřích proti klimatu, tudíž příště maso a sýry jen za „odpušky“ v podobě daně z klimatu. Bílkoviny v našem jídelníčku by napříště měly pocházet z rostlinných zdrojů, máme se tak připravit na masové náhražky, popřípadě větší podíl luskovin, které zřejmě z hlediska produkce methanu samotným konzumentem nevadí. Vzhledem k tomu, že Evropská komise plánuje další omezení přípravků na ochranu rostlin, včetně insekticidů, můžeme se postupně zřejmě připravit na větší podíl hmyzích bílkovin v našem jídelníčku. Koho nenalákáme na salát s dřepčíkem nebo housku s burgerem z blýskáčka či krytonosce, (i takový karbanátek z kůrovce určitě vzhledem k situaci v lesích nebude problém) může sáhnout po levných „konvenčních“ potravinách z Brazílie nebo Argentiny. Bezcelní přístup těchto potravin má nově zajistit v tomto roce schválená dohoda EU-Mercosur, která čeká na ratifikaci národními parlamenty.

Na samotný závěr, ale skutečně vážně. Zelený úděl není nic jiného než zelená průmyslová revoluce, se kterou v Británii voliči vyprovodili labouristy a New Green deal, který ztroskotal v americkém kongresu. Ušlechtilé cíle, které jdou ovšem ruku v ruce s přiškrcením vlastního hospodářství, a které přes svou „zelenost“ zapomínají na to, že peníze jsou sice také občas zelené, ale na stromech skutečně nerostou. Účet za „záchranu planety“ bude zkrátka muset někdo zaplatit. Uvědomují si to Gretiny vrstevníci, nebo si to začnou uvědomovat až v okamžiku, kdy si budou chtít za 70 % zdaněnou mzdu něco koupit? Možná také sáhnou po „neudržitelných“ potravinách z Brazílie nebo třeba Velké

Británie, protože hladovět za klima a spravedlnost se přeci jen dlouhodobě nedá (pokud se živíte prací a nejste profesionální aktivista, a ne každý má to „štěstí“).

Osobně nevidím „pokrok“ ani spravedlnost tom, že elity, které se se zvláštním mixem morální nadřazenosti a sebemrskačství „káží vodu“ a přitom žijí v bublině, která nikdy nepoznala nedostatek ani existenční nejistotu a pokrytecky „píjí víno“. Aktivisté pak dělají v zájmu „dobra“ v zájmi elit černou prací, někteří z přesvědčení, jiní za peníze. Jedno se ovšem unijním elitám upřít nedá. S nepopulárními návrhy přicházejí až po volbách. Dost možná vědí proč.

Jan Doležal, tajemník AK ČR